

Publicerad: 11-10-2013

Katarina Fellman, utredningschef, tel. 25 493

Maria Rundberg, utredare, tel. 25 495

Skattealkyler för kommunerna hösten 2013

I korthet

- Tillväxten i ekonomin (BNP) är fortfarande negativ, osäkerheten om framtiden stor och utvecklingen av skatteinkomsterna därmed svag
- Utvecklingen av kommunalskatten är avtagande som följd av minskad inflyttning, försvagad arbetsmarknad och ökade pensionsavgångar under perioden
- Samfundsskatterna sjönk med över en tredjedel ifjol och har fortsatt att minska i år
- Fastighetsskatterna stiger tack vare höjda beskattningsvärden.

Tabell 1 sammanfattar resultaten av kalkylerna för kommunernas olika skatteslag enligt debitering. Betonas bör att de debiterade skatterna kan skilja sig väsentligt från de skatter som under året redovisas till kommunerna, särskilt när det gäller samfundsskatterna.

Tabell 1. Sammandrag över kommunernas skatteinkomster 2011-2014 (enligt debitering), 1 000 euro

	2011	2012*	2013**	2014**
Kommunalskatt	79 267	82 149	84 926	86 923
förändring, %	4,1	3,6	3,4	2,4
Andel av samfundsskatt	9 390	6 046	4 500	4 700
förändring, %	-15,0	-35,6	-25,6	4,4
Fastighetsskatt	1 675	1 771	1 838	2 001
förändring, %	4,1	5,7	3,8	8,8
Skatteinkomster, totalt	90 332	89 966	91 264	93 623
förändring, %	1,7	-0,4	1,4	2,6

*Preliminär uppgift **Prognos

Källa: ÅSUB, bearbetningar av debiteringsstatistik från Skattestyrelsen, Finlands Kommunförbund

Översiktens syfte och användning

Den här kortfattade översikten är sammanställd för Ålands kommuner. ÅSUB har tidigare utarbetat en konjunkturbedömning anpassad till den kommunala sektorns behov. Nu avgränsas bedömningen till att endast omfatta kalkyler för kommunernas skatteinkomster med kortfattade beskrivningar av antaganden och villkor för kalkylerna. Skattekalculerna kan fungera som ett underlag för kommunernas budgetprocess.

Parallellt med den här översikten utarbetas skattekalculer i Excel-format som finns tillgängliga för kommunerna på ÅSUBs hemsida. Dessa kalkyler som kan fungera som ett verktyg för kommunernas egna bedömningar kan beställas från ÅSUB.

ÅSUB gör innevarande höst inte några egentliga prognoser för den åländska ekonomin. Däremot behövs information om olika nyckelindikatorer för att kunna göra prognoser för skatteinkomsternas utveckling. Makroindikatorerna i följande tabell ska därför snarast betraktas som prognosantaganden som är nödvändiga som underlag för att kunna ta fram skatteprognoserna.

Tillväxten inom den åländska ekonomin har enligt preliminära uppgifter varit negativ de sista tre åren. Förvärvsinkomsterna växer långsammare till följd av minskad inflyttning och stigande arbetslöshet. Därtill ökar pensionsavgångarna från arbetsmarknaden. Skattesatsen för samfunden sänktes 2012 och föreslås sjunka ytterligare, till 20 procent år 2014. Prognoserna för kommunalskatten har tillsvidare inte beaktat några eventuella kommande justeringar i skattesatserna i kommunerna. Beslut om inkomstskattesatsen bör fattas av kommunfullmäktige senast den 17 november.

Tabell 2. Några nyckeltal för den åländska ekonomin

	2010	2011*	2012**	2013**
BNP till marknadspris, volymförändring, %	1,4	-4,3	-2,0	-0,6
Förvärvsinkomstsumman, förändring, %	2,9	4,7	4,2	2,1
Befolkningstillväxt	273	348	147	130-170
Arbetslöshetsgrad (öppen), %	3,1	2,8	3,1	3,5
Prisindex för basservicen, %	2,3	1,8	2,5	2,5
Konsumentprisindex, förändring %	1,9	3,6	2,3	1,3
Byggnadskostnadsindex, förändring %	1,1	3,3	2,4	1,3
Kort ränta (euribor 3 mån), %	0,8	1,4	0,6	0,2
Kommunal skatteprocent, vägt medeltal	17,04	17,03	17,03	17,03
Samfundsskatteprocent	26,0	26,0	24,5	24,5
Kommungruppens andel av samfundsskatten	0,3199	0,3199	0,2834	0,2949

Källa: ÅSUB, Finlands kommunförbund, Finlands Bank, Finansministeriet, Statistikcentralen

Kommunalskatten växer långsammare

Följande tabell sammanfattar kalkylerna över kommunalskatten för de åländska kommunerna. Kommunalskatten är den största enskilda inkomstkällan för kommunsektorn. Tabellen visar sammantaget på en avtagande tillväxt i inkomsterna från kommunalskatten.

Tabell 3. Kalkyl över kommunalskatten för alla kommuner, 1.000 euro (enligt debitering)

	2011	2012*	2013**	2014**
Förvärvsinkomster	669 590	697 727	712 042	727 888
<i>förändring, %</i>	4,7	4,2	2,1	2,2
därav utlandsinkomster	53 295	54 100	54 100	54 100
Avdrag, riks-	126 116	133 098	135 485	138 014
Avdrag för inkomstens förvärvande	10 287	10 364	10 476	10 567
Förvärvsinkomstavdrag	39 829	39 544	39 290	39 130
Grundavdrag	9 347	14 205	14 300	14 352
Övr avdrag inkl pensionsink avdrag	66 653	68 985	71 420	73 965
Avdrag, åländska	17 460	18 448	13 105	13 300
Resekostnadsavdrag	7 990	8 132	6 967	7 097
Studielåneavdrag	132	131	131	131
Sjukdomskostnadsavdrag	8 573	9 413	5 227	5 284
Studieavdrag	765	773	780	788
Allmänt avdrag	0	0	0	0
Avdrag, sammanlagt	143 576	151 546	148 590	151 313
<i>förändring, %</i>	2,6	5,6	-2,0	1,8
"Beskattningsbar inkomst"	526 014	546 181	563 452	576 574
Skattesats	17,03	17,03	17,03	17,02
Kalkylerad skatt	89 583	93 053	95 947	98 170
Arbetsinkomstavdrag	2 167	2 894	2 900	2 885
Övr. avdrag från skatten mm.	8 149	8 010	8 122	8 363
Debiteras	79 267	82 149	84 926	86 923
<i>förändring, %</i>	4,1	3,6	3,4	2,4
Den inkomst som motsvarar debiterad skatt	465 521	482 272	498 827	510 605
<i>förändring, %</i>	4,2	3,6	3,4	2,4

Not: De debiterade skatterna (de skatter skattebetalarna ska betala) stämmer inte helt överens med de skatter som under året redovisas till kommunerna.

Not: Baserad på preliminär debiteringsstatistik för 2012 per 7.10.2013.

Underlagstabellerna per kommun kan fås från ÅSUB. Kalkylerna är uppgjorda i excel och är avsedda som verktyg för kommunerna med möjlighet att göra egna antaganden.

Källa: ÅSUB och bearbetningar av debiteringsstatistik från Skattestyrelsen

Högst upp i tabellen finns de samlade förvärvsinkomsterna (löner, pensioner, ersättningar mm) som ligger till grund för kommunalbeskattningen. Därefter finns

kalkyler över avdrag från inkomsten med bedömningar på basen av förändringar i lagstiftningen. Först presenteras de avdrag som är gemensamma med resten av landet och sen de avdrag som är specifika för den åländska kommunalbeskattningen. När avdragen dras från förvärvsinkomsterna fås en "beskattningsbar inkomst" och med den som grund beräknas med hjälp av kommunens skattesats en kalkylerad skatt. Från den kalkylerade skatten dras ytterligare avdrag direkt från skatten, arbetsinkomstavdrag och övriga avdrag t ex underskottsgottgörelse och hushållsavdrag. När dessa avdrag är gjorda fås den skatt som debiteras för ett skatteår för kommunen.

Beräkningarna som grundar sig på den preliminära debiteringsstatistiken för år 2012 visar på en tillväxt i förvärvsinkomsterna på 4,2 procent i genomsnitt. Förvärvsinkomsterna beräknas sammantaget öka lite långsammare i år och nästa år; med drygt 2 procent. Den här utvecklingen förklaras huvudsakligen av svag utveckling på arbetsmarknaden och ökade pensionsavgångar.

Enligt de preliminära uppgifterna beräknas inkomsterna från kommunalskatten ha uppgått till drygt 82 miljoner euro år 2012, vilket innebär en tillväxt på runt 3,6 procent. I år beräknas tillväxten bli en aning lägre, för att sjunka ytterligare till drygt 2 procent år 2014, såvida inte den genomsnittliga skatteprocenten höjs.

Beräkningarna av avdragen i tabellen grundar sig på följande information om *förändringar i avdragsgrunderna*:

- För att lindra beskattningen för dem med lägst inkomst har grundavdraget i kommunalbeskattningen höjts med 30 euro såväl för 2013 som för 2014. Det maximala beloppet föreslås uppgå till 2 910 euro nästa år.
- En höjning av självriskan med 260 euro till 600 euro för resekostnadsavdraget i den åländska beskattningen gjordes 2013 och beräknas ha minskat avdraget med drygt en miljon euro.
- Självriskan i sjukkostnadsavdraget höjdes med 16 euro till 100 euro och möjligheterna att dra av sjukdomskostnader begränsades till hälften av kostnaderna för personer med nettoförvärvsinkomster över 15 000 euro från år 2013. Stigande avgifter och höjda högkostnadsskydd har också beaktats.
- För arbetsinkomstavdraget som görs direkt från skatten höjdes avdragsprocenten med 0,2 procentenheter till 7,3 procent i år. Nästa år föreslås avdraget öka med 30 euro. De kommuner som har stor andel låginkomsttagare förlorar mer på förändringarna.
- Hushållsavdragets maximibelopp höjs från 2 000 till 2 400 euro år 2014 och ökar därmed de övriga avdragen från skatten.
- Möjligheten att dra av bolåneräntor minskar med 5 procentenheter 2014, vilket minskar de övriga avdragen på skatten.

De många avdragen i beskattningen bidrar till att det i realiteten är en betydande skillnad mellan den egentliga kommunala skattesatsen, som för de åländska kommunerna i år i genomsnitt ligger på 17,03 procent, och den effektiva skattegraden som ligger på cirka 11,93 procent. Den effektiva skattegraden anger alltså hur stor del av bruttoförförvärvsinkomsterna som betalas i kommunalskatt.

Samfundsskatterna fortsätter att minska

Samfundsskatten, eller bolagsskatten, utgör den näst största enskilda skattekanalen för kommunerna. Inkomsterna från samfundsskatten delas mellan staten, kommunerna och församlingarna. För innevarande år är kommunernas andel av samfundsskatterna 29,49 procent av intäkterna. För 2014 föreslås kommunernas andel höjas till 35,17 procent som kompensation för att skatten sänks till 20 procent. Det innebär att kommunerna får hålla nästan hela skattebasen (97,4 procent) trots att skattesatsen sänks med 4,5 procentenheter.

Ett utmärkande drag för samfundsskatterna under senare år är att utvecklingen skiljer sig väsentligt från den reella samhällsekonomiska utvecklingen, dvs tillväxten i BNP. Den här utvecklingen gör att det är oerhört svårt, att på basen av omsättningsutvecklingen och de företagsdata ÅSUB har som underlag, kunna göra en bedömning av hur omfattande inkomstskatterna från företagen blir.

Utöver de här osäkerhetsfaktorerna har skillnaden mellan vad som redovisas i samfundsskatteandel till kommunerna under ett år och den debiterade skatten, dvs den skatt ett företag eller samfund har att betala för ett visst skatteår, varit betydande under de senaste åren.

Tabell 4. Kalkyl för kommunernas andel av samfundsskatten enligt debitering 2011-2014, euro

	2011	2011	2012	2012*	2013	2013**	2014**	2014**
	Koefficient	Skatt	Koefficient	Prel. skatt	Koefficient	Kalk. skatt	Kalk. koeff.	Kalk. skatt
Brändö	0,01237319	116 183	0,01404087	84 893	0,01348332	60 675	0,01279841	60 153
Eckerö	0,00977429	91 780	0,00566003	34 221	0,00547527	24 639	0,00684953	32 193
Finström	0,01261249	118 430	0,02804823	169 583	0,03088052	138 962	0,03934437	184 919
Föglö	0,01147763	107 774	0,02179457	131 773	0,02609915	117 446	0,03145773	147 851
Geta	0,00061013	5 729	0,00068117	4 118	0,00062597	2 817	0,00088709	4 169
Hammarland	0,01061285	99 654	0,01598155	96 626	0,01411302	63 509	0,01066601	50 130
Jomala	0,07600888	713 717	0,10096366	610 438	0,11238506	505 733	0,13162228	618 625
Kumlinge	0,00133025	12 491	0,00105560	6 382	0,00145164	6 532	0,00198057	9 309
Kökar	0,00097077	9 115	0,00116692	7 055	0,00125197	5 634	0,00150880	7 091
Lemland	0,00699787	65 709	0,00552187	33 386	0,00533119	23 990	0,00562877	26 455
Lumparland	0,00425161	39 922	0,00532718	32 209	0,00560511	25 223	0,00638482	30 009
Saltvik	0,05848584	549 177	0,07484972	452 550	0,07630195	343 359	0,08943866	420 362
Sottunga	0,00044526	4 181	0,00085213	5 152	0,00099342	4 470	0,00101424	4 767
Sund	0,00102773	9 650	0,00172690	10 441	0,00214643	9 659	0,00260318	12 235
Vårdö	0,00044946	4 220	0,00067673	4 092	0,00089177	4 013	0,00118465	5 568
Mariehamn	0,79257178	7 442 181	0,72165288	4 363 199	0,70296419	3 163 339	0,65663089	3 086 165
Hela Åland	1,00000000	9 389 914	1,00000000	6 046 119	1,00000000	4 500 000	1,00000000	4 700 000
Förändring, %		-15,0		-35,6		-25,6		4,4
Samfundsskatte-%		26,0		24,5		24,5		20,0
Kommunernas andel av skatterna, %		0,3199		28,34		29,49		35,17

Not: Baserad på preliminär debiteringsstatistik för 2012 per 7.10.2013

Källa: ÅSUB, bearbetningar av debiteringsstatistik från Skattestyrelsen, Finlands Kommunförbund

Som framgår av *Tabell 4* ovan har samfundsskatterna minskat de tre senaste åren till följd av det rådande konjunkturläget och verksamhetsförutsättningarna inom sjöfartssektorn.

Tack vare tillfälliga höjning av kommunernas andel av samfundsskatterna har inkomsterna från den här skattekällan sjunkit mindre än nedgången i de skatter som företagen i realiteten betalar. Enligt den preliminära debiteringsstatistiken blev kommunernas andel av samfundsskatterna år 2012 drygt 6 miljoner euro, vilket är en minskning med över 35 procent jämfört med året före. För i år beräknas inkomsterna från samfundsskatterna sjunka ytterligare och stanna på 4,5 miljoner euro. Även i år förväntas vinstutvecklingen inom flera större åländska företag vara svag. Den dämpade utvecklingen bland de större aktörerna ger även ringverkningar bland de mindre företagen som har större företag som kunder. Även åtstramningarna inom den offentliga sektorn får effekter för företagssektorn.

Under nästa år väntar vi oss att det åländska näringslivet uppvisar en viss tillväxt i de skattepliktiga inkomsterna, trots den ekonomiska osäkerhet som råder. Den egentliga uppgången lär dock dröja ännu ett par år på grund av alla osäkerhetsfaktorer som inverkar på företagens verksamhetsförutsättningar.

Beskattningsvärdena för fastighetsskatten stiger

I år beräknas fastighetsskatterna enligt de preliminära uppgifterna från Skatteförvaltningen öka med 3,8 procent. År 2014 beräknas fastighetsskatterna öka med cirka 9 procent eller med drygt 160 000 euro, som en följd av en reform av beskattningsvärden år 2014. Procentuellt sett ökar fastighetsskatterna mest i skärgårdskommunerna Sottunga, Kumlinge och Kökar. I kalkylen har tillsvidare inte beaktats eventuella justeringar av skattesatserna för år 2014 som kommunernas fullmäktige kan besluta om fram till och med mitten av november.

Tabell 5. Fastighetsskattekalkyl per kommun 2013-2014, 1000 euro (enligt debitering)

	2013			2013*			2013*	2014**	Förändring, %
	Skatteprocenter			Beskattningsvärden			Skatt	Skatt	Skatt
	Stadigv.	Annan	Allmän	Stadigv.	Annan	Allmän	Totalt	Totalt	2013/2014
	bostad	bostad	skattepr.	bostad	bostad	skattepr.			
Brändö	0,00	0,90	0,00	8 760	3 349	4 385	30,1	33,6	11,8
Eckerö	0,00	0,90	0,70	17 797	6 536	21 908	210,6	228,8	8,7
Finström	0,00	0,90	0,75	46 451	5 125	22 620	211,4	225,4	6,6
Föglö	0,00	0,90	0,70	9 309	7 003	5 380	97,8	109,8	12,3
Geta	0,00	0,90	0,50	7 051	4 998	7 781	82,1	91,7	11,6
Hammarland	0,00	0,90	0,20	27 268	6 252	13 834	80,4	87,7	9,1
Jomala	0,00	0,90	0,50	85 878	5 418	66 419	370,4	386,7	4,4
Kumlinge	0,00	0,90	0,40	5 088	3 244	2 825	39,0	45,9	17,8
Kökar	0,00	0,90	0,60	4 174	3 538	3 370	50,6	59,3	17,2
Lemland	0,00	0,90	0,40	35 340	9 444	17 181	147,2	159,2	8,2
Lumparland	0,00	0,90	0,30	5 676	3 293	5 080	43,1	45,5	5,5
Saltvik	0,00	0,90	0,20	30 857	6 035	11 390	72,5	83,7	15,5
Sottunga	0,50	0,90	0,70	1 509	1 492	1 082	28,5	34,2	20,3
Sund	0,00	0,90	0,75	15 884	5 314	7 282	100,3	114,7	14,3
Vårdö	0,00	0,90	0,15	6 559	5 973	5 896	61,1	65,4	7,1
Mariehamn	0,00	0,90	0,12	262 997	701	173 899	213,3	229,0	7,3
Hela Åland	0,00	0,90	0,31	570 598	77 715	370 332	1 838,4	2 000,6	8,8
förändring, %				3,1	1,6	4,8	3,8	8,8	

Not: Föreningshus och dylikt har inkluderats i beskattningsvärdena även om de befriats från fastighetsskatten.

Källa: ÅSUB samt Skattestyrelsens och Finlands Kommunförbunds hemsidor.

Finansministeriet har tillsatt en arbetsgrupp med representanter från finansministeriet, Skatteförvaltningen och Finlands Kommunförbund, som ska utreda hur fastighetsskatten kan utvecklas i överensstämmelse med regeringsprogrammet. Vid ramförhandlingarna kom man överens om att fastighetsskattesystemet ska utvecklas så att beskattningsvärdena höjs så att de närmar sig de verkliga värdena. Grunderna för bestämning av beskattningsvärdet på byggnader och markområden har sålunda ändrats på följande sätt:

Beskattningsvärden på byggnader:

- Beskattningsvärdets andel av återanskaffningsvärdena höjs så att man i fortsättningen beaktar 75 istället för 70 procent av byggnadernas återanskaffningsvärden, vilket beräknas öka de åländska fastighetsskatteintäkterna med runt 100 000 euro
- Det maximala åldersavdraget för bostadsbyggnader sänks från 80 till 70 procent år 2014, vilket höjer fastighetsskatterna med uppskattningsvis cirka 20 000 euro.

Beskattningsvärden på markområden:

- Kvadratmeterpriser på tomter som inte har uppdaterats på flera år höjs till minst en euro. Denna extra fastighetsskatt för "en euros tomter" beräknas uppgå till drygt 30 000 euro.
- Beskattningsvärdet på markområden höjs till 75 istället för 73,5 procent av områdespriset, vilket beräknas öka skatterna med runt 6 000 euro
- Beskattningsvärdet på markområden höjs med 2 procent, vilket också beräknas öka fastighetsskatterna med runt 6 000 euro.

Referenser

Befolkningsregistercentralen, www.vaestorekisterikeskus.fi

Finansministeriet, Ekonomisk översikt Hösten 2013, Helsingfors

Finlands Kommunförbund, Prognos för kommunernas skatteintäkter 3.9.2013, www.kommunerna.net

Skatteförvaltningen, Preliminär förvärvsinkomstskattestatistik 2012, 7.10.2013, <http://veronsaajat.vero.fi/sv>

ÅSUB Statistikmeddelande, Offentlig ekonomi 2012:3, Prisindex för den kommunala basservicen på Åland.

ÅSUB Rapport 2012:1, Konjunkturläget Våren 2012, Mariehamn

ÅSUB Rapport 2012:5, Ekonomisk översikt för den kommunala sektorn. Hösten 2012

ÅSUB, www.asub.ax